

Андрощук Людмила Михайлівна,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська обл., 20300

ORCID id 0000-0002-5702-675X

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ В КОМПЛЕКСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОЕКТІ

У статті розглянуто підготовку майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в контексті участі випускової кафедри в комплексному науковому проекті. Представлено основні завдання проекту у контексті формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. У ході дослідження проаналізовано мету та завдання підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», висвітлено результати дослідження аналітичного (2015) та пошуково-діяльнісного (2016) етапів, обґрунтовано практичну цінність одержаних результатів.

Ключові слова: випускова кафедра, майбутній вчитель хореографії, науковий проект, хореографічно-педагогічна освіта, формування творчого потенціалу.

Андрощук Л.М.

Подготовка будущего учителя хореографии

в системе хореографическо-педагогического образования

в контексте участия выпускающей кафедры в комплексном научном проекте

В статье рассмотрена подготовка будущего учителя хореографии в системе хореографическо-педагогического образования в контексте участия выпускающей кафедры в комплексном научном проекте. Представлены основные задачи проекта в контексте формирования творческого потенциала будущего учителя хореографии. В ходе исследования проанализированы цели и задачи подтемы комплексного научного проекта «Теоретические и методические основы формирования творческого потенциала будущего учителя хореографии», освещены результаты исследования аналитического (2015) и поисково-деятельностного (2016) этапов, обоснована практическая ценность полученных результатов.

Ключевые слова: выпускающая кафедра, будущий учитель хореографии, научный проект, хореографическо-педагогическое образование, формирование творческого потенциала.

Androshchuk L.M.

Future choreography teacher training in the system of choreographic and pedagogical education in the context of participation of graduating department in complex scientific project

Future choreography teacher training in the system of choreographic and pedagogical education in the context of the participation of the graduating Department of Choreography and Department of Choreography and Artistic Culture of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University in the complex scientific project are considered in the article. The basic tasks of the project in the context of the forming of the creative potential of the future choreography teacher are presented. The result of investigation is the following:

1) The aim and tasks of the subtopics of the complex scientific project “Theoretical and Methodological Foundations of Development of Future Choreography Teacher’s Creative Potential” are analyzed. The aim

of investigation is foundation of the theoretical and practical component of development of future choreography teacher's creative potential.

2) The results of analytical (2015) and search-activity (2016) stages are highlighted. The theoretical and methodological foundations of development of future choreography teacher's creative potential are considered, innovative model of future choreography teacher's creative potential in the process of the scientific-creative projects is proved; the series of scientific-creative projects in the disciplines of choreography cycle are developed and implemented; the series of academic editions from the professional dance disciplines are prepared; the results of investigation in the form of monographs "Theoretical and Methodological Foundations of Development of Future Choreography Teacher's Creative Potential", "Methodology of Implementation of Innovative Model in Development of Future Choreography Teacher's Creative Potential", publication "Strategies for Development of Choreographic Education", articles in the professional editions etc. are implemented into scientific circulation and educational process.

3) Development and implementation of educational-methodological manuals, educational programmes and methodological recommendations for students' independent work in disciplines of the choreographic cycle into the educational process of higher education institution are of great practical value according to obtained results. Among the significant results of implementation of a comprehensive scientific project there is an introduction into scientific community of the edition "Strategy for the Development of Choreographic Education, which was published on the results of the II and III All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation "Modern Development Strategies for Choreographic Education" (May 16, 2015, June 25, 2016, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University).

Key words: graduating department, future choreography teacher, scientific project, choreographic and pedagogical education, development of creative potential.

© Андрощук Л.М., 2017

Вступ. Україна стоїть на порозі реформ в політичній, економічній, соціальній та культурній сферах життя суспільства, тому відповідно до викликів сучасного суспільства виникає необхідність перегляду звичної стратегії навчання [3].

Роль вищої школи в індивідуально-творчому розвитку людини постійно зростає. При цьому найактуальнішою у вітчизняній освіті залишається проблема підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін, здатних збагачувати духовно-інтелектуальний потенціал нації.

Серед основних завдань вищих навчальних закладів (університетів, академій, інститутів) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» — провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів [4].

Огляд літератури, концептуальних рамок, гіпотез тощо. Серед найактуальніших проблем педагогічної теорії і практики — пошук нових шляхів формування особистості педагога-митця. Проблеми підготовки педагогів-митців присвячені праці Л. Масол, О. Музики, Г. Ніколаї, О. Олексюк, В. Орлової, О. Плахотнюка, О. Ребрової, Ю. Ростовської, Т. Смирнової, О. Таранцевої, М. Тихонова, О. Хижної та ін.

Однак підготовка майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в контексті участі випускової кафедри в комплексному науковому проекті обґрунтована недостатньо. Зважаючи на це, участь кафедри в розробці комплексного наукового проекту є важливим аспектом підготовки майбутнього вчителя хореографії до професійної діяльності у відповідності до запитів сучасної системи освіти.

Методологія дослідження. Упродовж 2015–2017 рр. кафедра хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини бере участь у розробці комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні». Керівник проекту — завідувач кафедри мистецької педагогіки та хореографії, керівник наукової лабораторії мистецької освіти Сумського державного університету імені А.С.Макаренка, доктор педагогічних наук, професор Галина Юріївна Ніколаї.

Назва першої підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії». Керівник підтеми — завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат педагогічних наук, доцент Людмила Михайлівна Андрощук. **Метою дослідження** є обґрунтування теоретичної та практичної складової формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Завдання дослідження (проміжні, відповідно до I етапу):

- вивчити стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці;
- виявити перспективні шляхи та технології формування творчого потенціалу засобами хореографічного мистецтва;
- розробити та втілити науково-творчі проекти з дисциплін хореографічного циклу;
- підготувати навчальні посібники та підручники, навчальні програми, методичні розробки та рекомендації щодо самостійної роботи студентів з фахових хореографічних дисциплін;
- впровадити у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях;
- проаналізувати зарубіжний досвід підготовки хореографів.

Завдання дослідження (проміжні, відповідно до II етапу):

- розробити методiku впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії;
- підготувати комплекс творчих завдань з дисциплін хореографічного циклу;
- удосконалити навчальні програми, методичні розробки та рекомендації щодо самостійної роботи студентів;
- підготувати нові навчальні посібники з фахових хореографічних дисциплін;
- впровадити у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях;
- розробити інноваційні засади інформаційно-комунікаційного забезпечення методики реалізації моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Методи дослідження:

- *теоретичні*: аналіз, порівняння та узагальнення філософської, психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури, статей у періодичних виданнях з проблеми дослідження; узагальнення педагогічного досвіду, який дав змогу визначити основні положення, що були застосовані для здійснення теоретичного аналізу стану проблеми дослідження, уточнення ключових понять дослідження;
- *емпіричні*: вивчення, оцінка сучасного стану проблеми, педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, тестування, аналіз документації та творчих робіт студентів; організаційні форми і методи (конференції, круглі столи, майстер-класи, проекти, робота в малих групах, інтерактивні методи).

Результати дослідження та обговорення.

На аналітичному етапі (2015 р.):

- розглянуто теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, обґрунтовано інноваційну модель формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії в процесі роботи над науково-творчими проектами;
  - розроблено та втілено 5 науково-творчих проектів з дисциплін хореографічного циклу;
  - підготовлено навчальні посібники (11), навчальні програми (21), методичні розробки (7) та рекомендації щодо самостійної роботи студентів (10) з фахових хореографічних дисциплін;
  - впроваджено у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях;
  - підготовлено бакалаврську роботу студентів 44 групи напряму підготовки 6.020202 «Хореографія» на базі Уманської ЗОШ I–III ступенів № 9 — танцювальну казку «Дванадцять місяців» (керівник — Людмила Андрощук);
  - презентовано соціальний проект УДПУ імені Павла Тичини — танцювальну виставу «Право на життя: хореографія проти наркоманії та алкоголізму» в приміщенні Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т.Г. Шевченка (керівник та режисер-постановник проекту — Людмила Андрощук) [5];
  - презентовано студентський творчий проект на матеріалі Трипільської культури «Діти Сонця» в музеї Трипільських поселень-гігантів (с. Легедзино, керівник — Людмила Андрощук);
  - організовано та проведено II Всеукраїнський хореографічний фестиваль «Квітнева феєрія — 2015, 2016» (координатор фестивалю — О.В. Бикова) [1];
  - проведено танцювальний марафон «Ми — українці» (організатор — Л.Ю. Гекалюк);
  - підготовлено бакалаврську роботу студентів 43 та 44 груп напряму підготовки 6.020202 «Хореографія» — хореографічну виставу «Чотири стихії» (керівник — Людмила Андрощук) [2];
  - презентовано студентський творчий проект «Ой на Івана, ой на Купала» в музеї Трипільських поселень-гігантів (с. Легедзино) (керівники — Людмила Гекалюк та Анастасія Криворотенко) [1];
  - підготовлено хореографічну виставу «Аліса в країні чудес» (постановка студентів 54 групи).
- На пошуково-діяльницькому етапі (2016 р.):
- розроблено методiku впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу

майбутнього вчителя хореографії, розроблено та втілено 4 науково-творчих проекти з дисциплін хореографічного циклу;

— підготовлено комплекс творчих завдань для дисциплін хореографічного циклу;

— підготовлено монографії (2), навчальні посібники (8), навчальні програми (12), методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів (4) з фахових хореографічних дисциплін, статті (27), тези (14);

— впроваджено у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях [1; 6].

Практична цінність одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів навчально-методичних посібників, навчальних програм та методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з дисциплін хореографічного циклу.

Інноваційну модель формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії реалізовано у науково-творчих проектах в 2015–2016 рр., зокрема під час проходження переддипломної практики в Уманській загальноосвітній школі I–III ступенів № 9 (керівники — Людмила Гекалюк та Анастасія Криворотенко) [1].

Серед вагомих результатів реалізації комплексного наукового проекту — впровадження у науковий обіг видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», яке було опубліковане за результатами II та III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

«Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» (16 травня 2015 р., 25 червня 2016 р., УДПУ імені Павла Тичини) [6]. Організаторами конференцій стали Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського». Метою проведення цих конференцій було висвітлення проблем та перспектив розвитку хореографічно-педагогічної освіти та тенденцій розвитку світового хореографічного мистецтва.

25 червня 2016 р. у рамках проведення III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» та етнографічного фестивалю на території Державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» у с. Леґедзине Тальнівського р-ну Черкаської обл. відбувся Всеукраїнський навчально-методичний семінар «Купальські традиції у хореографічній культурі центрального регіону України» [1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, участь випускової кафедри в комплексному науковому проекті є важливим аспектом підготовки майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти. Основні завдання проекту представлені у контексті формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Зокрема, у ході дослідження було проаналізовано мету та завдання підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», висвітлено результати дослідження аналітичного (2015) та пошуково-діяльницького (2016) етапів, обґрунтовано практичну цінність одержаних результатів.

ДЖЕРЕЛА

1. Андрощук Л.М. Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії / Л.М. Андрощук, О.В. Бикова, І.С. Грошовик [та ін.]. — Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. — 260 с.
2. Андрощук Л.М. Хореографічна вистава «Чотири стихії»: навч.-метод. посіб. / уклад.: Л.М. Андрощук, О.В. Бикова, І.С. Грошовик [та ін.]. — Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. — 120 с.
3. Бурмістенков О.П. Аналіз стану освіти у вищих навчальних закладах України / О.П. Бурмістенков, С.А. Демішонкова // Scientific Journal "ScienceRise". — 2016. — № 12/1 (29). — DOI: 10.15587/2313-8416.2016.85998.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
5. Розгорнута хореографічна форма : навч.-метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера» (на матеріалі творчого проекту «Право на життя: хореографія проти наркоманії та алкоголізму» / уклад. Л.М. Андрощук. — Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. — 229 с.
6. Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матер. II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (25 червня 2016 р.) / редкол.: Л.М. Андрощук (голов. ред.), Л.П. Ятло, С.В. Куценко. — Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. — 160 с.

REFERENCES

1. *Androshchuk L.M.* Metodyka vprovadzhennia innovatsiinoi modeli formuvannia tvorchoho potentsialu maibutnoho vchytelia khoreohrafii [Methodology of Implementation of Innovative Model of Development of Future Choreography Teacher's Creative Potential]. L.M. Androshchuk, O.V. Bykova, I.S. Hroshovyk [ta in.]. — Uman : FOP Zhovtyi O. O. , 2016 — 260 s.
2. *Androshchuk L.M.* Khoreorafichna vystava «Chotyry stykhii» [Choreographic Performance “Four Elements”] : navch.-metod. posibnyk / uklad. L.M. Androshchuk, O.V. Bykova, I.S. Hroshovyk [ta in.]. — Uman : FOP Zhovtyi O. O. 2016. — 120 s.
3. *Burmistenkova O.P.* Analiz stanu osvity u vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy [Analysis of Education in Higher Education Institutions of Ukraine]. Burmistenkova O. P., Demishonkova S. // Scientific Journal «ScienceRise». — № 12/1(29). — 2016. - DOI: 10.15587/2313-8416.2016.85998.
4. Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu [Law of Ukraine on Higher Education] [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
5. Rozhornuta khoreorafichna forma. Navchalno-metodichnyi posibnyk z kursu «Mystetstvo baletmeistera» (na materialakh tvorchoho proektu «Pravo na zhyttia: khoreografiia proty narkomanii ta alkoholizmu» / uklad. Androshchuk L.M. [Expanded Choreographic Form (based on a creative project “Right to life: Choreography Against Drugs and Alcoholism”: the scientific and methodological manual]. — Uman: Vidavnycho-polihrafichnyi tsentr «Vizavi», 2015. — 229 s..
6. Suchasni stratehii rozvytku khoreorafichnoi osvity : materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu (25 chervnia 2016 roku) [Modern Strategies of Choreographic Education: materials of II All-Ukrainian Scientific-Practical Conference with International Participation], red. kol. : L.M. Androshchuk (hol. red.), L.P. Yatlo, S.V. Kuctsenko (2016) — Uman : FOP Zhovtyi O.O., 2016. — 160 s.